

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీభగవద్యామునమునిభిః అనుగృహీతం

॥ స్తోత్రరత్నం ॥

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam*

---

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ స్తోత్రరత్నం ॥

స్వాదయన్నిహ సర్వేషాం త్రయ్యంతార్థం సుదుర్గ్రహం ।
స్తోత్రయామాస యోగీంద్రః తం వందే యామునాహ్వయం ॥

యత్పదాంభోరుహధ్యానవిధ్వస్తాశేషకల్మషః ।
వస్తుతాముపయాతోఽహం యామునేయం నమామి తం ॥

నమో నమో యామునాయ యామునాయ నమో నమః ।
నమో నమో యామునాయ యామునాయ నమో నమః ॥

నమోఽచింత్యాద్భుతాక్లిష్టజ్ఞానవైరాగ్యరాశయే ।
నాథాయ మునయేఽగాధభగవద్భక్తిసింధవే ॥ 1 ॥

తస్మై నమో మధుజిదంఘ్రిసరోజతత్త్వ-
జ్ఞానానురాగమహిమాతిశయాంతసీమ్నే ।
నాథాయ నాథమునయేఽత్ర పరత్ర చాపి
నిత్యం యదీయచరణౌ శరణం మదీయం ॥ 2 ॥

భూయో నమోఽపరిమితాచ్యుతభక్తితత్త్వ-
జ్ఞానామృతాబ్ధిపరివాహశుభైర్వచోభిః ।
లోకేఽవతీర్ణపరమార్థసమగ్రభక్తి-
యోగాయ నాథమునయే యమినాం వరాయ ॥ 3 ॥

తత్త్వేన యశ్చిదచిదీశ్వరతత్స్వభావ-
భోగాపవర్గతదుపాయగతీరుదారః ।
సందర్శయన్ నిరమిమీత పురాణరత్నం
తస్మై నమో మునివరాయ పరాశరాయ ॥ 4 ॥

మాతా పితా యువతయస్తనయా విభూతిః
 సర్వం యదేవ నియమేన మదన్వయానాం।
 ఆద్యస్య నః కులపతేర్వకులాభిరామం
 శ్రీమత్ తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా ॥ 5 ॥

యన్మూర్ధ్ని మే శ్రుతిశిరస్సు చ భాతి యస్మిన్
 అస్మన్మనోరథపథః సకలః సమేతి।
 స్తోష్యామి నః కులధనం కులదైవతం తత్
 పాదారవిందమరవిందవిలోచనస్య ॥ 6 ॥

తత్త్వేన యస్య మహిమార్ణవశీకరాణుః
 శక్యో న మాతుమపి శర్వపితామహాద్యైః।
 కర్తుం తదీయమహిమస్తు తిముద్యతాయ
 మహ్యం నమోఽస్తు కవయే నిరపత్రపాయ ॥ 7 ॥

యద్వా శ్రమావధి యథామతి వాఽప్యశక్తః
 స్తోమ్యేవమేవ ఖలు తేఽపి సదా స్తువంతః।
 వేదాశ్చతుర్ముఖముఖాశ్చ మహోర్ణవాంతః
 కో మజ్జతోరణుకులాచలయోర్విశేషః ॥ 8 ॥

కిం చైష శక్త్యతిశయేన న తేఽనుకంప్యః
 స్తోతాఽపి తు స్తు తిక్యతేన పరిశ్రమేణ।
 తత్ర శ్రమస్తు సులభో మమ మందబుద్ధేః
 ఇత్యుద్యమోఽయముచితో మమ చాబ్జనేత్ర ॥ 9 ॥

నావేక్షనే యది తతో భువనాన్యమూని
 నాలం ప్రభో భవతుమేవ కుతః ప్రవృత్తిః।
 ఏవం నిసర్గసుహృది త్వయి సర్వజంతోః
 స్వామిన్ చిత్రమిదమాశ్రితవత్సలత్వం ॥ 10 ॥

స్వాభావికానవధికాతిశయేశితృత్వం
 నారాయణ త్వయి న మృష్యతి వైదికః కః |
 బ్రహ్మ శివః శతమఖః పరమః స్వరాడి-
 త్యేతేఽపి యస్య మహిమార్థవవిప్రుషస్తే || 11 ||

కః శ్రీః శ్రియః పరమసత్త్వసమాశ్రయః కః
 కః పుండరీకనయనః పురుషోత్తమః కః |
 కస్యాయుతాయుతశతైకకలాంశకాంశే
 విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తం || 12 ||

వేదాపహారగురుపాతకదైత్యపీడా-
 ద్యాపద్విమోచనమహిష్టఫలప్రదానైః |
 కోఽన్యః ప్రజాపశుపతీ పరిపాతి కస్య
 పాదోదకేన స శివః స్వశిరోధృతేన || 13 ||

కస్యోదరే హరవిరించముఖః ప్రపంచః
 కో రక్షతీమమజనిష్ట చ కస్య నాభేః |
 క్రాంత్యా నిగీర్య పునరుద్ధిరతి త్వదన్యః
 కః కేన వైష పరవానితి శక్యశంకః || 14 ||

త్వాం శీలరూపచరితైః పరమప్రకృష్ట-
 సత్త్వేన సాత్త్వికతయా ప్రబలైశ్చ శాస్త్రైః |
 ప్రఖ్యాతదైవపరమార్థవిదాం మతైశ్చ
 నైవాసురప్రకృతయః ప్రభవంతి బోధుం || 15 ||

ఉల్లంఘితత్రివిధసీమసమాతిశాయీ-
 సంభావనం తవ పరిబ్రథిమస్వభావం |
 మాయాబలేన భవతాఽపి నిగూహ్యమానం
 పశ్యంతి కేచిదనిశం త్వదనన్యభావాః || 16 ||

యదండమండాంతరగోచరం చ యత్
 దశోత్తరాణ్యావరణాని యాని చ |
 గుణాః ప్రధానం పురుషః పరం పదం
 పరాత్పరం బ్రహ్మ చ తే విభూతయః || 17 ||

వశీ వదానోఽగ్ని గుణవాన్ ఋజుః శుచిః
 మృదుర్దయాలుర్మధురః స్థిరః సమః |
 కృతీ కృతజ్ఞస్త్వమసి స్వభావతః
 సమస్తకల్యాణగుణామృతోదధిః || 18 ||

ఉపర్యుపర్యబ్జభువోఽపి పూరుషాన్
 ప్రకల్ప్య తే యే శతమిత్యనుక్రమాత్ |
 గిరస్త్వదేకైకగుణావధీప్సయా
 సదా స్థితా నోద్యమతోఽతిశేరతే || 19 ||

త్వదాశ్రితానాం జగదుద్భవస్థితి-
 ప్రణాశసంసారవిమోచనాదయః |
 భవంతి లీలా విధయశ్చ వైదికాః
 త్వదీయగంభీరమనోఽనుసారిణః || 20 ||

నమో నమో వాఙ్మనసాతిభూమయే
 నమో నమో వాఙ్మనసైకభూమయే |
 నమో నమోఽనంతమహావిభూతయే
 నమో నమోఽనంతదయైకసింధవే || 21 ||

న ధర్మనిష్ఠోఽస్మి న చాత్మవేదీ
 న భక్తిమాన్ త్వచ్ఛరణారవిందే |
 అకించనోఽనన్యగతిః శరణ్య
 త్వత్పాదమూలం శరణం ప్రపద్యే || 22 ||

న నిందితం కర్మ తదస్తి లోకే
 సహస్రశో యన్న మయా వ్యధాయి |
 సోఽహం విపాకావసరే ముకుంద
 క్రందామి సంప్రత్యగతిస్తవాగ్రే || 23 ||

నిమజ్జతోఽనంత భవార్ణవాంతః
 చిరాయ మే కూలమివాసి లబ్ధః |
 త్వయాఽపి లబ్ధం భగవన్నిదానీం
 అనుత్తమం పాత్రమిదం దయాయాః || 24 ||

అభూతపూర్వం మమ భావి కిం వా
 సర్వం సహే మే సహజం హి దుఃఖం |
 కిం తు త్వదగ్రే శరణాగతానాం
 పరాభవో నాథ న తేఽనురూపః || 25 ||

నిరాసకస్యాపి న తావదుత్సహే
 మహేశ హాతుం తవ పాదపంకజం |
 రుషా నిరస్తోఽపి శిశుః స్తనంధయః
 న జాతు మాతుశ్చరణౌ జిహాసతి || 26 ||

తవామృతస్యందిని పాదపంకజే
 నివేశితాత్మా కథమన్యదిచ్ఛతి |
 స్థితేఽరవిందే మకరందనిర్భరే
 మధువ్రతో నేక్షురకం హి వీక్షతే || 27 ||

త్వదంఘ్రిముద్దిశ్య కదాఽపి కేనచిత్
 యథా తథా వాఽపి సకృత్ కృతోఽంజలిః |
 తదైవ ముష్ణాత్యశుభాన్యశేషతః
 శుభాని పుష్ణాతి న జాతు హీయతే || 28 ||

ఉదీర్ణసంసారదవాశుశుక్షణిం
 క్షణేన నిర్వాప్య పరాం చ నిర్వృతిం |
 ప్రయచ్ఛతి త్వచ్ఛరణారుణాంబుజ-
 ద్వయానురాగామృతసింధుశీకరః || 29 ||

విలాసవిక్రాంతపరావరాలయం
 నమస్యదార్తిక్షపణే కృతక్షణం |
 ధనం మదీయం తవ పాదపంకజం
 కదా ను సాక్షాత్కరవాణి చక్షుషా || 30 ||

కదా పునః శంఖరథాంగకల్పక-
 ధ్వజారవిందాంకుశవజ్రలాంఛనం |
 త్రివిక్రమ త్వచ్ఛరణాంబుజద్వయం
 మదీయమూర్ధానమలంకరిష్యతి || 31 ||

విరాజమానోజ్జ్వలపీతవాససం
 స్మితా తసీనూనసమామలచ్ఛవిం |
 నిమగ్ననాభిం తనుమధ్యమున్నతం
 విశాలవక్షః స్థలశోభిలక్షణం || 32 ||

చకాసతం జ్యాకిణకర్కశైః శుభైః
 చతుర్భిరాజానువిలంబిభిర్భుజైః |
 ప్రియావతంసోత్పలకర్ణభూషణ-
 శ్లేథాలకాబంధవిమర్దశంసిభిః || 33 ||

ఉదగ్రపీనాంసవిలంబికుండలా-
 లకావలీబంధురకంబుకంధరం |
 ముఖశ్రియా న్యక్కృతపూర్ణనిర్మలా-
 మృతాంశుబింబాంబురువెహోజ్జ్వలశ్రియం || 34 ||

ప్రబుద్ధముగ్ధాంబుజచారులోచనం
 సవిభ్రమభ్రూలతముజ్జ్వలాధరం |
 శుచిస్మితం కోమలగండమున్నసం
 లలాటపర్యంతవిలంబితాలకం || 35 ||

స్ఫురత్కీరీటాంగదహారకంఠికా-
 మణీంద్రకాంచీగుణనూపురాదిభిః |
 రథాంగశంఖాసిగదాధనుర్వరైః
 లసత్తులస్యా వనమాలయోజ్జ్వలం || 36 ||

చకర్థ యస్యా భవనం భుజాంతరం
 తవ ప్రయం ధామ యదీయజన్మభూః |
 జగత్ సమస్తం యదపాంగసంశ్రయం
 యదర్థమంభోధిరమంథ్యబంధి చ || 37 ||

స్వవైశ్వరూప్యేణ సదాఽనుభూతయా-
 ఽప్యపూర్వవద్విస్మయమాదధానయా |
 గుణేన రూపేణ విలాసచేష్టితైః
 సదా తవైవోచితయా తవ శ్రియా || 38 ||

తయా సహాసీనమనంతభోగిని
 ప్రకృష్టవిజ్ఞానబలైకధామని |
 ఫణామణివ్రాతమయూఖమండల-
 ప్రకాశమానోదరదివ్యధామని || 39 ||

నివాసశయ్యాసనపాదుకాంశుకో-
 పధానవరాతపవారణాదిభిః |
 శరీరభేదైస్తవ శేషతాం గతైః
 యథోచితం శేష ఇతీరితే జనైః || 40 ||

దాసః సఖా వాహనమాసనం ధ్వజః
 యస్తే వితానం వ్యజనం త్రయీమయః |
 ఉపస్థితం తేన పురో గరుత్మతా
 త్వదంఘ్రిసంమర్దకిణాంకశోభినా || 41 ||

త్వదీయభుక్తోఽజ్ఞితశేషభోజినా
 త్వయా నిస్సృష్టాత్మభరేణ యద్యథా |
 ప్రియేణ సేనాపతినా న్యవేది తత్
 తథాఽనుజానంతముదారవీక్షణైః || 42 ||

హతాఖిలక్లేశమలైః స్వభావతః
 త్వదానుకూల్యైకరసైస్తవోచితైః |
 గృహీత తత్తత్పరిచారసాధనైః
 నిషేవ్యమాణం సచివైర్యథోచితం || 43 ||

అపూర్వనానారసభావనిర్భర-
 ప్రబుద్ధయా ముగ్ధవిదగ్ధలీలయా |
 క్షణాణువత్ క్షిప్తపరాదికాలయా
 ప్రహర్షయంతం మహిషీం మహాభుజం || 44 ||

అచింత్యదివ్యాదుభ్రతనిత్యయౌవన-
 స్వభావలావణ్యమయామృతోదధిం |
 శ్రియః శ్రియం భక్తజనైకజీవితం
 సమర్థమాపత్సఖమర్థికల్పకం || 45 ||

భవంతమేవానుచరన్ నిరంతరం
 ప్రశాంతనిశ్శేషమనోరథాంతరః |
 కదాఽహమైకాంతికనిత్యకింకరః
 ప్రహర్షయిష్యామి సనాథజీవితః || 46 ||

ధిగశుచిమవినీతం నిర్దయం మామలజ్జం
 పరమపురుష యోఽహం యోగివర్యాగ్రగణైః |
 విధిశివసనకాద్యైర్ధ్యాతుమత్యంతదూరం
 తవ పరిజనభావం కామయే కామవృత్తః || 47 ||

అపరాధసహస్రభాజనం
 పతి తం భీమభవార్ణవోదరే |
 అగతిం శరణాగతం హరే
 కృపయా కేవలమాత్మసాత్ కురు || 48 ||

అవివేకఘనాంధదిజ్ముఖే
 బహుధా సంతతదుఃఖవర్షిణి |
 భగవన్ భవదుర్దినే పథః
 స్థలితం మామవలోకయాచ్యుత || 49 ||

న మృషా పరమార్థమేవ మే
 శృణు విజ్ఞాపనమేకమగ్రతః |
 యది మే న దయిష్యసే తతః
 దయనీయస్తవ నాథ దుర్లభః || 50 ||

తదహం త్వదృతే న నాథవాన్
 మదృతే త్వం దయనీయవాన్ న చ |
 విధినిర్మితమేతమన్వయం
 భగవన్ పాలయ మా స్మ జీహపః || 51 ||

వపురాదిషు యోఽపి కోఽపి వా
 గుణతోఽసాని యథా తథావిధః |
 తదయం తవ పాదపద్మయోః
 అహమద్యైవ మయా సమర్పితః || 52 ||

మమ నాథ యదస్తి యోఽస్మ్యహం
 సకలం తద్ధి తవైవ మాధవ।
 నియతస్వమితి ప్రబుద్ధధీః
 అథవా కిం ను సమర్పయామి తే ॥ 53 ॥

అవబోధితవానిమాం యథా
 మయి నిత్యాం భవదీయతాం స్వయం।
 కృపయైవమనన్యభోగ్యతాం
 భగవన్ భక్తిమపి ప్రయచ్ఛ మే ॥ 54 ॥

తవ దాస్యసుఖైకసంగినాం
 భవనేష్వస్తవపి కీటజన్మ మే।
 ఇతరావసథేషు మా స్మ భూత్
 అపి మే జన్మ చతుర్ముఖాత్మనా ॥ 55 ॥

సకృత్ త్వదాకారవిలోకనాశయా
 తృణీకృతానుత్తమభుక్తిముక్తిభిః।
 మహాత్మభిర్మామవలోక్యతాం నయ
 క్షణేఽపి తే యద్విరహోఽతిదుఃసహాః ॥ 56 ॥

న దేహం న ప్రాణాన్ న చ సుఖమశేషాభిలషితం
 న చాత్మానం నాన్యత్ కిమపి తవ శేషత్వవిభవాత్।
 బహిర్భూతం నాథ క్షణమపి సహేయాతు శతధా
 వినాశం తత్ సత్యం మధుమథన విజ్ఞాపనమిదం ॥ 57 ॥

దురంతస్యానాదేరపరిహరణీయస్య మహతః
 నిహీనాచారోఽహం నృపశురశుభస్యాస్పదమపి।
 దయాసింధో బంధో నిరవధికవాత్సల్యజలధే
 తవ స్మారం స్మారం గుణగణమితీచ్ఛామి గతభీః ॥ 58 ॥

అనిచ్ఛన్నపేయం యది పునరితీచ్ఛన్నివ రజ-
 స్తమశ్చన్నశ్చద్మస్తు తివచనభంగీమరచయం।
 తథాఽపీత్థంరూపం వచనమవలంబ్యాపి కృపయా
 త్వమేవైవంభూతం ధరణిధర మే శిక్షయ మనః॥ 59 ॥

పితా త్వం మాతా త్వం దయితతనయస్త్వం ప్రియసుహృత్
 త్వమేవ త్వం మిత్రం గురురసి గతిశ్చాసి జగతాం।
 త్వదీయస్త్యద్భృత్యస్తవ పరిజనస్త్యద్గతిరహం
 ప్రపన్నశ్చైవం సత్యహమపి తవైవాస్మి హి భరః॥ 60 ॥

జనిత్వాఽహం వంశే మహతి జగతి ఖ్యాతయశసాం
 శుచీనాం యుక్తానాం గుణపురుషతత్త్వస్థితివిదాం।
 నిసర్గాదేవ త్వచ్ఛరణకమలైకాంతమనసాం
 అధోఽధః పాపాత్మా శరణద నిమజ్జామి తమసి॥ 61 ॥

అమర్యాదః క్షుద్రశ్చలమతిరసూయాప్రసవభూః
 కృతఘ్నూ దుర్మానీ స్మరపరవశో వంచనపరః।
 నృశంసః పాపిష్ఠః కథమహమితో దుఃఖజలధేః
 అపారాదుత్తిరస్తవ పరిచరేయం చరణయోః॥ 62 ॥

రఘువర యదభూస్త్యం తాదృశో వాయసస్య
 ప్రణత ఇతి దయాలుర్యచ్ఛ చైద్యస్య కృష్ణ।
 ప్రతిభవమపరాధ్ధుర్ముగ్ధ సాయుజ్యదోఽభూః
 వద కిమపదమాగస్తస్య తేఽస్తి క్షమాయాః॥ 63 ॥

నను ప్రపన్నః సకృదేవ నాథ
 తవాహమస్మీతి చ యాచమానః।
 తవానుకంప్యః స్మరతః ప్రతిజ్ఞాం
 మదేకవర్జం కిమిదం వ్రతం తే॥ 64 ॥

అకృత్రిమత్వచ్చరణారవింద-

ప్రేమప్రకర్షా వధిమాత్మవంతం।

పితామహం నాథమునిం విలోక్య

ప్రసీద మద్వృత్తమచింతయిత్వా ॥ 65 ॥

॥ ఇతి స్తోత్రరత్నం సమాప్తం ॥